

ЩОДО ПОНЯТТЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті досліджено загальні наукові підходи до визначення поняття та сутності правового режиму. Визначено поняття й елементи правового режиму майнових прав інтелектуальної власності. Розкрито особливості правового режиму майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Ключові слова: майнові права інтелектуальної власності, правовий режим, способи правового регулювання.

Постановка проблеми. Рівень конкурентоспроможності товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) професійними учасниками ринку, суттєво залежить від впровадження у виробничо-господарські процеси новітніх технологій, розробок, створення нових та модернізації існуючих виробничих потужностей. Належний розвиток цих відносин вимагає визначення чітких юридичних правил щодо участі інтелектуальних продуктів у господарських процесах. Найбільш придатною конструкцією для системної характеристики цих правил виступає поняття «правовий режим майнових прав інтелектуальної власності», яке відображає особливості правової природи цих і способи правового регулювання відносин, що складаються у зазначеній сфері.

Метою даної статті є визначення поняття правового режиму майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**: з'ясувати сутність поняття «правовий режим», розкрити особливості правового режиму майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання, визначити зміст цього правового режиму.

Об'єктом даного дослідження є відносини, що виникають стосовно майнових прав інтелектуальної власності. Предметом дослідження є правовий режим майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Аналіз останніх досліджень. Поняття «правовий режим» вживається в загальній теорії права та галузевих науках у різних смислових контекстах, зокрема, «правовий режим регулювання», «правовий режим діяльності», «правовий режим порядку використання об'єкта» «правовий режим майна» тощо. Вказане розмаїття видів правового режиму відбивається у численній кількості наукових спроб з'ясувати зміст даного поняття. Теоретико-методологічним підґрунтям для цих досліджень виступають праці С. С. Алексєєва, О. В. Малько та інших авторів. Аналіз спеціальної наукової літератури свідчить, що поняття правового режиму майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання не визначено. У наявних дослідженнях виявляються здебільшого особливості правового режиму окремих об'єктів прав інтелекту-

альної власності (А. Г. Дідук [1], Л. Д. Топалова [2]). Однак правова характеристика результатів інтелектуальної діяльності відображає лише один з елементів правового режиму майнових прав, що виникають стосовно цих об'єктів. Проблема ускладнюється й дискусійністю галузевої приналежності права інтелектуальної власності, яка має місце у цивілістиці та господарсько-правовій науці, а отже, і невизначеністю методів правового регулювання відносин, що складаються у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Сміслові значення слова «режим» походить від франц. «régime» – управління, керівництво. У Великому юридичному словарі правовий режим визначається як особливий порядок правового регулювання, що має вираз у вигляді певного поєднання юридичних засобів, створює бажаний соціальний стан і конкретний ступінь сприятливості або несприятливості для задоволення інтересів суб'єктів права [3]. Із цього визначення випливає, що: а) зміст правового режиму становлять юридичні засоби (правові норми, договори, суб'єктивні права, юридична відповідальність тощо); б) мета встановлення правового режиму – забезпечення інтересів суб'єктів права шляхом створення сприятливого або несприятливого стану розвитку відповідних відносин.

Сутність правового режиму досліджується багатьма вченими. С. С. Алексєєв визначає правовий режим як порядок регулювання, який втілений у комплексі правових засобів, що характеризуються особливим сполученням взаємодіючих між собою дозволів, заборон, позитивних зобов'язувань, і створюють особливу спрямованість регулювання. Вчений підкреслює, що ефективне використання правових засобів значною мірою полягає в тому, щоб вибрати оптимальний для вирішення певного завдання правовий режим, відповідно до специфіки цього завдання і змісту відносин, що регулюються [4, с. 243]. При цьому за кожною галуззю права С. С. Алексєєв визнає свій специфічний режим регулювання і пов'язує з цим поняттям специфіку юридичного регулювання певної ділянки діяльності.

Наведене розуміння правового режиму дає можливість з'ясувати змістовно-структурну характеристику цього поняття, яка полягає у певному сполученні у правових засобах дозволів, заборон і позитивних зобов'язань. Тобто специфіка правового режиму полягає в тому, що це не стільки правові засоби самі по собі, скільки внутрішня побудова цих правових засобів. Така побудова обумовлюється тими чи іншими способами правового регулювання (дозвіл, зобов'язування, заборона), які законодавець вважає за потрібне застосовувати для бажаного розвитку відповідних відносин. Залежно від домінування заборон, дозволів чи зобов'язувань у змісті правових засобів правові режими бувають стимулюючими й обмежувачими.

Важливо розмежовувати поняття правового режиму із тісно пов'язаною, але самостійною юридичною категорією – «механізм правового регулювання», яка разом із правовим режимом забезпечує процес правового регулювання взагалі. У цьому зв'язку слід приєднатися до Н. І. Матузова і О. В. Малька, які зазначають, що поняття правового режиму не можна у повному обсязі ототожнювати із механізмом правового регулювання, але разом з тим їх неможливо відділяти одне від одного, оскільки правовий режим реалізується через механізм правового регулювання, який становить загальний порядок, процес дії права. Механізм правового регулювання означає «як» здійснюється регулювання, а правовий режим є змістовною характеристикою конкретних правових засобів, які мають організувати певну ділянку життєдіяльності

людей [5, с. 20]. До зазначеного слід додати, що в механізмі правового регулювання акцент здійснюється саме на динаміці впливу нормативно-правових приписів на суспільні відносини, їх послідовне поступове переведення до сфери реального життя (від абстрактної норми права до реалізації права конкретним суб'єктом у певних діях). Правовий режим, у свою чергу, формується у межах стадій механізму правового регулювання певних відносин, визначає зміст правових засобів і стосується конкретної частини предмета регулювання (об'єкта, виду діяльності), який через свою специфіку вимагає особливої побудови правових засобів, що мають стимулювати або обмежувати дії з реалізації правових норм щодо цього предмета. Тобто у межах механізму правового регулювання відносин інтелектуальної власності існують: 1) правовий режим об'єктів інтелектуальної власності, 2) правовий режим майнових прав інтелектуальної власності, 3) правовий режим використання об'єктів інтелектуальної власності тощо.

Таким чином, можна стверджувати, що правовий режим відображає спосіб упорядкування відповідних суспільних відносин шляхом застосування певного набору правових засобів, обумовленого способами правового регулювання, які є адекватними природі цих відносин, і мають на меті забезпечити їхню певну спрямованість на даному етапі суспільного розвитку.

Спираючись на викладені положення, важливо з'ясувати також співвідношення понять «правовий режим регулювання» і «правовий режим об'єкта» (у нашому випадку – правовий режим майнових прав інтелектуальної власності). С. С. Алексєєв вирішує це питання таким чином. Учений зазначає, що питання про правові режими (за винятком режиму галузей права) виникає, як правило, стосовно не всіх ланок правового регулювання, а головним чином – щодо суб'єктивних прав. І далі пояснює: «Правда, сама характеристика правових режимів нерідко дається применительно к определенным объектам, но «режим объекта» — лишь сокращенное словесное обозначение порядка регулирования, выраженного в характере и объеме прав по отношению к объекту (тем или иным природным объектам, видам государственного имущества, земле и т. д.)» [4, с. 243].

Отже, поняття «правовий режим» застосовується на двох рівнях: 1) галузевий правовий режим – особлива цілісна система регулятивного впливу, яка характеризується спеціальними прийомами регулювання – особливим порядком виникнення і формування змісту прав і обов'язків, їх здійснення, специфікою санкцій, способів їх реалізації, а також дією єдиних принципів, загальних положень, що розповсюджуються на дану сукупність норм (С. С. Алексєєв) [4, с. 191]; 2) правовий режим певного об'єкта, виду діяльності, території.

Правовий режим галузевого регулювання становить основу для формування правових режимів об'єктів відповідних правовідносин, видів діяльності, що регулюються певною галуззю. Д. Н. Бахрах називає вказані рівні як «первинні» та «похідні» і співвідносить таким чином: «На основе отраслевых правовых режимов создаются специальные режимы вторичного производного уровня – режимы социальных процессов, видов деятельности, специальных объектов (предметов) и территорий» [6, с. 279].

Як впливає з проведеного аналізу, в основу того чи іншого правового режиму покладається спосіб правового регулювання, який може набувати вигляду заборони, дозволу або зобов'язання, а точніше їх відповідна комбінація у певних правових за-

собах. У зв'язку з цим закономірно виникає питання про те, чим, у свою чергу, детерміновано це сполучення способів правового регулювання, які фактори впливають на формування того чи іншого правового режиму? Звертаючись до вихідних основ юридичної науки про предмет правового регулювання, можна зробити висновок, що основними такими факторами є, передусім, зміст суспільних відносин, які підлягають правовому регулюванню; коло і характер суспільних та індивідуальних інтересів, що реалізуються у цих відносинах; інші об'єктивно існуючі явища і процеси. Саме реально існуючі явища і процеси, через свої природні, економічні, соціальні якості і властивості, визначають характер і зміст правових засобів, які мають надати їм відповідної адекватної правової форми.

Вищезазначене дає підстави для висновку, що зміст правового режиму майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання обумовлюється двома чинниками: 1) природою (сутністю) майнових прав інтелектуальної власності; 2) галузевим господарсько-правовим режимом регулювання.

Стосовно правової природи майнових прав інтелектуальної власності слід зазначити, що специфіка даного виду прав обумовлена нематеріальними властивостями об'єкта інтелектуальної власності (результату інтелектуальної діяльності), що вимагають спеціального набору засобів регулювання відносин у сфері залучення цих прав до комерційного обороту. До таких правових засобів належать патент, виключне право, дії з використання об'єктів інтелектуальної власності, ліцензійний договір тощо. Кожен із цих правових засобів відображає певний спосіб правового регулювання, їх сполучення, які встановлюються законодавцем для ефективного розвитку господарських відносин у цій сфері.

З приводу другого чинника, який формує зміст правового режиму прав інтелектуальної власності у сфері господарювання, слід зазначити, що господарсько-правовий режим регулювання визначається з урахуванням специфіки предмета і методу господарського правового регулювання, які і формують особливості господарсько-правового режиму.

Предмет господарського права становлять господарські відносини, які характеризуються: а) специфічною сферою їх виникнення і реалізації є організація та здійснення господарської діяльності; б) спеціальним суб'єктним складом – суб'єкти господарювання та інші учасники відносин у сфері господарювання. Г. Л. Знаменський також підкреслює, що для господарських правовідносин характерно не просто поєднання волі щонайменше двох учасників господарювання, а й спрямованість цієї волі на задоволення як приватних, так і суспільних інтересів [7, с. 71–72]. Ця важлива характеристика господарських відносин безпосередньо впливає на специфіку методу господарсько-правового регулювання, що проявляється у своєрідному наборі правових способів і прийомів впливу на господарські відносини, які, своєю чергою, визначають галузевий режим правового регулювання у сфері господарювання.

Своєрідним «будівельним матеріалом» методу правового регулювання вважаються в юридичній науці способи правового регулювання [8, с. 102]. При цьому слід зауважити, що проблема методу господарського права ще не отримала одностайного узгодженого уявлення серед науковців. Учені-господарники, визнаючи наявність окремого специфічного методу правового регулювання у господарському праві, характеризують її тим не менш неоднаково. Згідно з першим підходом до методів гос-

подарсько-правового регулювання відносять методи автономних рішень, приписів, рекомендацій [9, с. 25]. Наявність кількох методів пояснюється подвійністю природи господарських відносин, а саме поєднанням у них організаційних та майнових елементів [10, с. 29–30]. У процесі регулювання майнових відносин, які складаються у господарській сфері, переважають методи автономних рішень і координації, організаційних відносин – методи приписів і рекомендацій.

В основі другого підходу – ідея про єдиний метод господарсько-правового регулювання. Г.Л. Знаменський обґрунтував, що регулювання господарських відносин здійснюється на підставі рівного підпорядкування всіх учасників господарських відносин суспільному господарському порядку [7, с. 71–72]. Регулювання господарських відносин на зазначених засадах здійснюється за допомогою відповідних способів правового регулювання, їх комбінації. Адже необхідність узгодження приватних і публічних інтересів учасників господарських відносин не може бути повною мірою забезпечена в разі застосування лише загальнодозвільного типу регулювання. Відповідно до ч. 1 ст. 9 ГК України держава зобов'язана здійснювати економічну і соціальну політику, спрямовану на реалізацію й оптимальне узгодження інтересів суб'єктів господарювання і споживачів, різних суспільних верств і населення в цілому.

Відносини інтелектуальної власності, які складаються у сфері організації і здійснення господарської діяльності, також зосереджують у собі приватні і публічні інтереси. І тому для їх ефективного врегулювання й органічного поєднання необхідним є застосування правових засобів, які містять як дозволи, так і заборони й зобов'язування. Так, значне коло інтересів у цій сфері представлено економічними інтересами суб'єктів господарювання, які мотивуються самим ринковим середовищем до активного впровадження у своє виробництво інтелектуальних нововведень. Відносини у сфері реалізації таких інтересів у процесі господарського використання об'єктів інтелектуальної власності регулюються, як правило, на основі загальнодозвільного типу правового регулювання. Це проявляється у домінуванні здебільшого уповноважених правових норм, які дозволяють суб'єктам здійснювати на свій ризик і розсуд широке коло дій із виробництва, застосування, продажу товарів, що містять охоронюваний інтелектуальний результат, укладання господарських договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності тощо. В основі такої свободи лежить специфічний правовий засіб – патент, який, на відміну від існуючого у радянському законодавстві порядку, забезпечує можливість вільного здійснення дій щодо реалізації майнових прав на об'єкти промислової власності. Тобто ця частина відносин інтелектуальної власності самоорганізовується їх учасниками на підставі закріплених у законодавстві дозволів – уповноважених норм (це, наприклад, більша частина норм, що містяться у статтях 157, 158, 159 ГК України). Обов'язків впроваджувати об'єкти інтелектуальної власності та оформлювати патенти законодавство прямо не передбачає. У той же час такі способи правового регулювання, як зобов'язування і заборони, застосовуються для інших учасників ринку, які мають дотримуватись правомірного порядку використання об'єктів інтелектуальної власності, отримувати відповідні дозволи, укладати договори тощо (наприклад, ч. 5 ст. 159 ГК України).

Реалізація господарських відносин із використання прав у досліджуваній сфері не обмежуються лише підприємницьким інтересом суб'єктів, які здійснюють таку

діяльність. Для того щоб отримати статус «правовласника», суб'єкт господарювання вимушений чітко дотримуватися встановленого законодавством порядку отримання правової охорони об'єкта промислової власності (отримання патенту, свідоцтва). Цей порядок передбачає подання певних документів, проведення експертизи заявленого об'єкта, сплати відповідних зборів тощо. Запровадження даних зобов'язань для заявника зумовлено потребою забезпечення і захисту широкого кола різноспрямованих інтересів, а саме: інтересів інших суб'єктів господарювання, які вже запатентували аналогічні розробки і зацікавлені у збереженні своєї монополії на їх використання; інтересів творців інтелектуальних об'єктів, у тому числі службових, які зацікавлені в отриманні матеріальної винагороди від комерційного використання об'єктів інтелектуальної власності; інтересів споживачів продукції, виготовленої із застосуванням об'єкта інтелектуальної власності, для яких важлива впевненість у безпечності, якості та доступності такої продукції; інтересів держави щодо формування та розвитку науково-технічного потенціалу країни, підвищення її інноваційності.

Значна роль публічних і суспільних інтересів у сфері реалізації господарських відносин інтелектуальної власності зумовлює застосування до їх урегулювання таких способів правового регулювання, як зобов'язування та заборони. Так, зобов'язування втілюються у низці правових норм, які регламентують проходження відповідних процедур щодо державної реєстрації фактів набуття прав інтелектуальної власності, реєстрації інноваційних проектів як підстави для отримання пільг і т. д. Разом із тим існує частина зобов'язань, які прямо не закріплені у зобов'язуючих нормах, однак впливають із приписів про необхідність додержання прав та інтересів інших учасників господарських відносин. Такі способи правового регулювання застосовуються, зокрема, в інституті «вільного використання об'єктів інтелектуальної власності», який встановлює низку винятків із монополії правовласника. Наприклад, закон дозволяє будь-якій особі вільно використовувати винахід без комерційної мети, з науковою метою, за надзвичайних обставин тощо (ст. 31 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»). Серед норм-заборон важливе місце займають норми конкурентного законодавства, які встановлюють заборони на вчинення учасниками ринкових відносин дії, що становлять недобросовісну конкуренцію в процесі використання прав інтелектуальної власності. Більшість таких дій має вигляд неправомірного використання відомої торговельної марки, комерційного найменування, зовнішнього вигляду товару, комерційної таємниці.

Отже, правовий режим майнових прав інтелектуальної власності формується правовими засобами, які характеризуються поєднанням дозволів, зобов'язувань і заборон як необхідної умови забезпечення приватних і публічних інтересів у сфері залучення цих прав до господарського обороту. При цьому слід підкреслити, що в основі правового режиму цих прав переважає загальнодозвільний тип регулювання, який спрямований на стимулювання (активізацію) розвитку цього виду господарських відносин. Регулюючи відносини у сфері господарської реалізації прав інтелектуальної власності, держава забезпечує широкі правові можливості для вибору видів поведінки суб'єктів господарювання щодо набуття і здійснення цих прав.

Як зазначалося вище, у юридичній науці виокремлюються різні види правових режимів (майна, видів діяльності, господарювання тощо). Виходячи з предмета нашого дослідження, найбільш близьким до правового режиму майнових прав інтелек-

туальної власності є визначення правового режиму об'єкта, сформульоване В. І. Семищевим. За словами вказаного вченого, правовий режим як система юридичних правил, що визначають положення явища об'єктивної дійсності як об'єкта прав, розкривається через усю сукупність правил і норм, що визначають як *статичку*, так і *динаміку* правового існування об'єкта [11, с. 109]. Центральним елементом змісту правового режиму є поняття «правові засоби». Це поняття охоплює як субстанціональні, так і діяльнісні правові явища, за допомогою яких конкретні суб'єкти правовідносин досягають приватних і публічних цілей [12, с. 96].

У науці господарського права правовий режим майна пов'язується із правовим титулом, на підставі якого суб'єкт господарювання володіє і користується майном. Найбільш широкі можливості панування над річчю визнаються за правом власності, більш вузькі – правом господарського відання і правом оперативного управління [7, с. 418]. Аналогічно розкривається правовий режим і в ГК України: «Основу правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять *право* власності та інші речові права – право господарського відання, право оперативного управління. Господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо), передбачених Цивільним кодексом України» (ч. 1 ст. 133).

Отже, основоположний господарський закон виокремлює три майнових права, на яких ґрунтується правовий режим майна у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління. Будучи спільними в тому, що вони стосуються матеріальних об'єктів – речей, ці види прав відрізняються між собою змістом (обсягом правомочностей), різними підставами виникнення, суб'єктами (на підставі права господарського відання діють державні комерційні підприємства, на підставі права оперативного управління – казенні підприємства, державні установи).

Розглядаючи можливість покладення вказаних прав в основу правового режиму майнових прав інтелектуальної власності, можна дійти висновку, що жодне з них не може бути придатне для цього. Такий висновок обумовлюється насамперед речовою природою права власності, права господарського відання і оперативного управління, об'єктом яких, відповідно, виступає річ – предмет матеріального світу, що характеризується фізичними властивостями. Речовими вважаються права, що забезпечують задоволення інтересів управленої особи шляхом безпосереднього впливу на річ, яка знаходиться у сфері його господарського панування. Зміст речових прав становлять правомочності володіння, користування і розпорядження, які мають різний обсяг залежно від виду права.

Нематеріальна природа об'єктів інтелектуальної власності зумовлює інший зміст майнових прав, що закріплюються стосовно цих об'єктів. Майнове право інтелектуальної власності є самостійним, відмінним від права власності, видом майнових прав. Найбільш адекватною природі цього права є поняття «виключне право», яке складається із правомочностей: використання об'єкта інтелектуальної власності, розпорядження правом на об'єкт інтелектуальної власності, захисту права на об'єкт інтелектуальної власності у разі посягання на нього.

Отже, стосовно майнових прав інтелектуальної власності має бути передбачено іншу основу їх правового режиму (правовий титул) у сфері господарювання, аніж

речові права. Відповідні положення могли б знайти своє закріплення у ст. 133 ГК України, яка має назву «Правовий режим майна суб'єктів господарювання» і через свою загальну сферу дії (оскільки у зв'язку із загальною назвою поширюється на всі види майна) повинна закріплювати основу правового режиму, в тому числі і майнових прав інтелектуальної власності. З огляду на це ст. 133 ГК України пропонується доповнити частиною такого змісту: «Основу правового режиму майнових прав інтелектуальної власності суб'єктів господарювання становить виключне право на об'єкт інтелектуальної власності та інші права відповідно до закону».

Висновки. На підставі проведеного аналізу правовий режим майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання можна визначити як порядок регулювання (правила), що виражений у комплексі правових засобів, які спрямовані на забезпечення і гармонізацію приватних і публічних інтересів у сфері введення цих прав до господарського обороту, шляхом встановлення своєрідного набору дозволів, зобов'язань і заборон задля створення сприятливих умов для розвитку відповідних відносин.

Правовий режим майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання має такі особливості: обумовлений специфікою методу господарсько-правового регулювання; містить комплекс спеціальних правових засобів, які обумовлені нематеріальною природою об'єктів інтелектуальної власності; має на меті забезпечити спрямованість правового регулювання на ефективну реалізацію і гармонізацію приватних і публічних інтересів у сфері введення цих прав до господарського обороту й активізацію цих відносин.

Зміст правового режиму майнових прав інтелектуальної власності становлять правові засоби, які втілюються у правових нормах і діях з їх реалізації щодо: порядку й умов набуття майнових прав інтелектуальної власності, способів використання і розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, правової охорони майнових прав інтелектуальної власності.

У подальшому перспективним вбачається дослідження особливостей реалізації кожного з правових засобів, що формують правовий режим майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідук А. Г. Правовий режим конфіденційної інформації: цивільно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. : 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / А. Г. Дідук ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2006. – 23 с.
2. Топалова Л. Д. Правовой режим коммерческой тайны : дис. ... канд. юрид. наук по спец. 12.00.04 – хозяйственное право; хозяйственно-процессуальное право / Л. Д. Топалова ; ИЭПИ НАН Украины. – Донецк, 2006. – 213 с.
3. Большой юридический словарь [Электронный ресурс] : под ред. А. В. Малько. – М. : Проспект, 2009. – Режим доступа: <http://www.determiner.ru/dictionary/880/word/pravovoi-rezhim>.
4. Алексеев С. С. Теория права / С. С. Алексеев. – М. : БЕК, 1995. – 320 с.
5. Матузов Н. И. Правовые режимы: вопросы теории и практики / Н. И. Матузов, А. В. Малько // Правоведение. – 1996. – № 1. – С. 16–29.
6. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник / Д. Н. Бахрах. Часть Общая. – М., 1993. – 355 с.

7. Хозяйственное право : учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др. ; под ред. В. К. Мамутова. – Киев : Юринком Интер, 2002. – 910 с.
8. Петлюк Ю. Теоретичні аспекти правового режиму земель оздоровчого призначення / Ю. Петлюк // Підприємництво, госп-во і право. – 2008. – № 3. – С. 101–104.
9. Пилипенко А. Я. Вибране / А. Я. Пилипенко. – К. : Освіта України, 2013. – 504 с.
10. Вінник О. М. Господарське право. Курс лекцій / О. М. Вінник. – К. : Атіка, 2005. – 624 с.
11. Сенищев В. И. Объект гражданского правоотношения / В. И. Сенищев // Актуальные вопросы гражданского права / под ред. М. И. Брагинского ; Исследоват. центр частного права. Рос. шк. частн. права. – М. : Статут, 1998. – 464 с.
12. Онуфрієнко О. Правові засоби як основна категорія інструментальної теорії права / О. Онуфрієнко // Укр. право. – 2003. – № 1. – С. 90–99.

Качур А. В.

**ОТНОСИТЕЛЬНО ПОНЯТИЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМА
ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ
В СФЕРЕ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ**

В статье исследованы общие научные подходы к определению понятия и сущности правового режима. Определено понятие и элементы правового режима имущественных прав интеллектуальной собственности. Раскрыты особенности правового режима имущественных прав интеллектуальной собственности в сфере хозяйствования.

Ключевые слова: *имущественные права интеллектуальной собственности, правовой режим, способы правового регулирования.*

Kachur A. V.

**ABOUT CONCEPT OF THE LEGAL REGIME OF PROPERTY
INTELLECTUAL OWNERSHIP RIGHTS IN THE MANAGEMENT SPHERE**

Problem setting. *Article is devoted: in the conditions of globalization of economic relations, strengthening of competition the value of property intellectual ownership rights increases. Efficiency of the use of these rights in a great deal depends on the clear fixing in the legislation of their legal regime.*

Analysis of resent researches and publications. *The following scientists were engaged in research of the specified question: A. A. Alekseev, A. V. Malko, A. G. Diduk, L. D. Topalova and others.*

Article's main body. *In the article the general scientific going is investigational near determination of concept and essence of the legal regime. A concept and elements of the legal regime of property intellectual ownership rights are certain. The features of the legal regime of property intellectual ownership rights are exposed in the management sphere.*

It is reasonable that maintenance of the legal regime of property intellectual ownership rights is made by certain combination in legal facilities of prohibitions, permissions and obligating, their corresponding combination in certain legal facilities.

Drawn conclusion that maintenance of the legal regime of property intellectual ownership rights in the management sphere is stipulated by two factors: by essence of property intellectual ownership rights and branch economics and law regime regulation.

The question of realization is investigational in the relations of intellectual property in the management sphere of private and public interests. Features are investigational of application to the settlement of these relations of different methods of the legal regulation that is incarnated in obligating, permissive, prohibitive norms of law.

On that ground it is well-proven that the legal regime of property intellectual ownership rights is formed by legal facilities which are characterized combination of permissions, obligating and prohibitions, as a necessary condition of providing of private and public interests in the field of engaging of these rights in an economic turn. To underline that the general-permissive type of regulation which is directed on stimulation of development of this type of economic relations, prevails in basis of the legal regime of these rights.

The scientific and legislative going is investigational near the legal regime of property in commercial law. It is set that none of legal titles, on that property is fastened in the management sphere (right of ownership, right for an economic conduct, right for an operative management), can not be used to the property intellectual ownership rights.

Most adequate to nature of this right there is a concept «absolute title» which consists of the following: use of object of intellectual property, disposing of right on the object of intellectual property, securing of right for the object of intellectual property in case of trenching upon him.

It is therefore reasonable; that in regard to property intellectual ownership rights other basis of their legal regime must be envisaged than laws of estate.

Conclusions and prospects for the development. *It offers to fasten these positions in the article 133 of the Commercial Code of Ukraine that it is necessary to complement separate part of the following maintenance: «Basis of the legal regime of property intellectual ownership rights is made by an absolute title on the object of intellectual property and other rights in accordance with a law».*

On the basis of the conducted analysis the legal regime of property intellectual ownership rights in the management sphere is certain as an adjusting order; that is shown in the complex of legal facilities which are directed on providing and harmonization of private and public interests in the field of introduction of these rights to economic turn, by establishment of original set of obligating and prohibitions with the propose of creation of favorable terms for development of the proper relations.

It is well-proven that the legal regime of property intellectual ownership rights has next features in a management sphere: conditioned by the specific of method of the commercial and law adjusting; contains the complex of the special legal facilities that is conditioned by non-material nature of objects of intellectual property, has for an object to provide the orientation of the legal regulation on effective realization and harmonization of private and public interests in the field of these rights introduction in the economics turn and activation of these relations.

It is set that maintenance of the legal regime of property intellectual ownership rights is made by legal facilities that is related to: the special order and terms of acquisition of property intellectual ownership rights; maintenance of property intellectual ownership rights; methods of the use and disposing of property intellectual ownership rights, legal protection of property intellectual ownership rights.

Key words: *property intellectual ownership rights, legal mode, methods of the legal adjusting.*